

Poľsko

Poľská republika

[Vlajka](#)

[Znak](#)

[Národné motto:](#)

oficiálne nie je (neoficiálne: Bóg, Honor, Ojczyzna)

[Štátna hymna:](#)

🎵 [Mazurek Dąbrowskiego](#)

Miestny názov

- dlhý Rzeczpospolita Polska
- krátky Polska

[Hlavné mesto](#)

[Varšava](#)
o' .š. o' .d.

Najväčšie mesto

[Varšava](#)

[Úradné jazyky](#)

[poľština](#)

[Štátne zriadenie](#)

[parlamentná republika](#)

[hlava štátu](#)

[Lech Kaczyński](#)

[predseda vlády](#)

[Donald Tusk](#)

Vznik

v 10. storočí

Susedia

[Slovensko](#), [Litva](#), [Rusko](#),
[Česko](#), [Nemecko](#),
[Bielorusko](#), [Ukrajina](#)

[Rozloha](#)

- celková 312 685 km² ([69.](#))
- voda (%) 8 220 km² (2,6 %)

[Počet obyvateľov](#)

- odhad ([2009](#)) 38 130 302 ^[2] ([34.](#))
- sčítanie ([december 2007](#)) 38 116 000 ^[1]
- [hustota](#) (2009) 118,2 /km² ([83.](#))

[HDP](#)

[2008](#)

- celkový \$693.971 miliárd ^[3] \$ (21.)
- na hlavu (PKS) 18 200 \$ (50.)

Index ľudského rozvoja (2008) ↑ 0.875 (39.) – vysoký rozvoj

Mena [poľský zlotý](#) (ł)

Časové pásmo (UTC+1)

- [Letný čas](#) (UTC+2)

Medzinárodný kód POL / PL

Medzinárodná poznávacia značka PL

Internetová doména .pl

Smerové telefónne číslo +48

Gramotnosť: 99.8 %

Kráľovský palác vo Varšave

Zasadnutie poľského parlamentu

[Krakov](#)

Poľsko, dlhý tvar **Poľská republika** ([poľ.](#) *Polska*, dlhý tvar *Rzeczpospolita Polska*) je štát ležiaci v [Strednej Európe](#) pri [Baltskom mori](#). Hraničí s [Nemeckom](#) (na západe), [Českom](#) a [Slovenskom](#) (na juhu), [Ukrajinou](#) a [Bieloruskom](#) (na východe), na severovýchode s [Litvou](#) a na severe s [Ruskom](#) ([Kaliningradská oblasť](#)). Okrem toho poľská hranica výhradnej ekonomickej zóny na Baltiku hraničí so zónami [Dánska](#) a [Švédska](#).

Vzhľadom na rozlohu zaberá 69. miesto na svete a deviate v Európe ^[1]. V počte obyvateľov je 34. najľudnatejšiou krajinou ^{[1][4]}. Štát je rozdelený na 16. [vojvodstiev](#), ktoré sa delia na [powiaty](#) (okresy) a [gminy](#) (obce).

Za dohodnutý rok založenia poľského štátu je často prijímaný rok [966](#) ^[5], v ktorom vládca [Mešek I.](#) prijal [kresťanstvo](#). Poľsko sa stalo [kráľovstvom](#) v roku [1025](#) a v roku [1569](#) sa stalo súčasťou [únie s Litvou](#). Väčšiu časť svojej histórie bola Poľská republika nezávislým a mnohonárodnostným štátom s mnohými vierovyznaniami.

Štát pretrval do roku [1795](#), kedy bolo územie rozdelené medzi tri subjekty: [Pruské kráľovstvo](#), [Ruské impérium](#) a [Rakúsko](#) (takzvané rozbory Poľska). Poľsko získalo nezávislosť v roku [1918](#) po [prvej svetovej vojne](#). Počas [druhej svetovej vojny](#) bola krajina okupovaná hitlerovským [Nemeckom](#) a [Sovietskym Zväzom](#). Počet obetí vojny sa odhaduje na vyše 6 miliónov obyvateľov Poľska. Po vojne sa Poľsko stalo socialistickou republikou pod silným vplyvom ZSSR. V roku [1989](#) nastala zmena politického režimu na parlamentnú demokraciu a hospodárskeho na voľný trh.

Poľsko je členom (okrem iných), [EÚ](#), [NATO](#), [OSN](#), [OECD](#), [WTO](#).

Národné symboly

Podľa [Ústavy](#) Poľska z [2. apríla 1997](#) národnými symbolmi Poľska sú:

- [Znak Poľskej republiky](#) - podobizeň bieleho orla na červenom poli
- [Vlajka Poľskej republiky](#) - biely a červený pruh
- Hymna Poľskej republiky - [Mazurek Dąbrowskiego](#)

Poľsko je [parlamentná republika](#). Politický systém je založený na schválenej ústave.

Zákonodarná moc

- [Sejm](#) (dolná komora parlamentu)
- [Senát](#) (horná komora parlamentu)

Výkonná moc

- [predseda vlády](#), *Prezes Rady Ministrów*
- [vláda](#), *Rada Ministrów*
- [prezident](#), *Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej*

Súdna moc

- [Najvyšší súd](#), *Sąd Najwyższy*
- [Ústavný súd](#), *Trybunał Konstytucyjny*

Jazyky

[Poliaci](#) sú [Slovania](#), a spolu s [Lužickými Srbmi](#), Čechmi a Slovákami patria do [západoslovanskej jazykovej skupiny](#). Úradným jazykom v Poľsku je [poľština](#), aj keď Ústava garantuje menšinám právo používať ich jazyk v oblastiach, kde tvoria väčšinu. Podľa sčítania obyvateľstva (rok [2002](#)) 97,8 % obyvateľov používa ako materskú reč poľštinu. Menšinovými jazykmi sú najmä [nemčina](#), [kašubčina](#), [ukrajinčina](#), [bieloruština](#), [ruština](#), [slovenčina](#), [litovčina](#) a [rusínčina](#).

Náboženstvo

Približne 90% Poliakov je [rímskokatolíckeho vierovyznania](#) a 7,5% je bez vyznania. Ďalších 100 000 obyvateľov sú gréckokatolíckeho vierovyznania. Ďalšími [kresťanskými](#) náboženstvami v Poľsku sú [pravoslávni veriaci](#) (700 000) a [evanjelici](#) (250 000). Z veľkej, 3 miliónovej [židovskej](#) menšiny pred vojnou zostalo menej ako 10 000 židov.

Geografia

Územie Poľska takmer celé leží v nížinách (Severoeurópska nížina), priemerná výška krajiny je 173 m n.m., hory ležia len na juhu krajiny ([Sudety](#) zahŕňujúce [Krkonosé](#) a Karpaty zahŕňujúce [Tatry](#) s najvyšším poľským vrchom - Rysy 2,499 m n.m.) a tvoria južnú hranicu Poľska. Poľskom preteká niekoľko veľkých riek, napríklad Visla, Odra, Varta, Bug. V Poľsku je vyše 9,300 jazier, predovšetkým na severe krajiny. Mazúrsko tvorí najväčšie a najnavštevovanejšie územie Poľska s jazerami. V Poľsku sa taktiež zachovalo niekoľko pralesov, napríklad *Bielovežský prales* (po poľsky: Puszcza Białowieska, po bielorusky: Belavežskaja Pušča, Белавеская пушча), 50 km na východ od mesta Białystok a 70 km na sever od mesta Brest na poľsko-bieloruských hraniciach. Poľsko leží v miernom podnebnom pásme.

Ekonomika

 Burza cenných papierov vo Varšave je najväčšou v stredovýchodnej Európe

 Ekonomické centrum krajiny, hlavné mesto [Varšava](#)

Po nastolení demokracie roku 1989 sa Poľsko vydalo na cestu liberálnych ekonomických reforiem a transformácie svojej ekonomiky a dnes je jednou z najúspešnejších ekonomík východnej Európy pokiaľ ide o rast HDP. Úroveň jeho HDP na hlavu (PKP) však stále zostáva najnižšia v strednej Európe, takmer najnižšia v EÚ a najchudobnejšie regióny v EÚ sú práve vo východnom Poľsku. Aj podiel poľnohospodárstva na HDP je veľmi vysoký, čo je dnes už znakom nevyspelej ekonomiky. Ako v prípade mnohých iných krajín teda zdanlivo vysoký rast (ktorý je ale nižší ako na Slovensku alebo napr. Estónsku) z nižšieho základu zatiaľ znamenal len akési dobiehanie okolitých krajín, ktoré nezaznamenali taký hospodársky úpadok v 70-tych a 80-tych rokoch 20. stor. ako Poľsko.

Popri transformácii ekonomiky prebehla v Poľsku aj privatizácia malých, stredných ale aj veľkých štátnych podnikov, čo spôsobilo aj nárast nezamestnanosti (v roku 2006 okolo 15,5%), no na druhej strane noví investori priniesli do podnikov know-how a nové technológie, čo zabezpečuje Poľsku dlhoročný rast ekonomiky. Najväčšími predajmi boli predaj Telekomunikacja Polska France Telecom-u roku 2000 a predaj 30% akcií Poľskej banky, PKO BP, na Poľskej burze v roku 2004.

Poľsko má jeden z najväčších agrosektorov v Európe, zamestnávajúci až 20% populácie. Transformácia zdravotníctva, vzdelávacieho systému, dôchodkového systému, štátnej správy spôsobili tlaky na rozpočet. Poľsko však pohltilo väčšinu z investícií smerujúcich do transformujúcej sa východnej Európy. Rast HDP bol vysoký v rokoch [1993](#) - [2000](#), s krátkym poklesom v rokoch [2001](#) - [2002](#). Spojenie s Európskou úniou krajine zabezpečí opätovný rast HDP na úrovniach predchádzajúcich rokov.

Rast HDP v jednotlivých kvartáloch:

- Q1 2003 - 2,2%
- Q2 2003 - 3,8%
- Q3 2003 - 3,9%
- Q4 2003 - 4,7%
- Q1 2004 - 6,9%
- Q2 2004 - 6,1%
- Q3 2004 - 4,8%
- Q4 2004 - 3,9%

Hoci poľská ekonomika zažíva v súčasnosti ekonomický boom, stoja pred ňou ďalšie výzvy, ako napríklad splnenie ekonomických kritérií dovoľujúcich prístupenie Poľska k spoločnej európskej mene - euro v horizonte roku 2010.

Dopravná sieť

Poľsko má málo rozvinutú dopravnú sieť. Dĺžka železníc je 23 420 km, dĺžka diaľnic a rýchlostných ciest 382 000 km. V Poľsku je 9 283 000 registrovaných osobných [automobilov](#) a 1 762 000 nákladných automobilov (2000).

Poľsko má 8 hlavných letísk, 122 letísk a 8 heliportov. Dĺžka vodných ciest a kanálov je 3 812 km. Obchodné loďstvo zahŕňa 114 lodí a ďalších 100 registrovaných mimo krajiny. Poľské hlavné prístavy sú Gdansk, Gdyňa, Kolobrzeg, Štetín, Swinoujscie, [Ustka](#), Varšava a Vroclav.